

Lucija
Vuković

Dva nova godišnjaka

Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske,
(ur.) Vanja Kovačić, Biserka Bilušić Dumbović, Zrinka Paladino,
Martina Juranović Tonejc, Ivan Alduk, 35 (2011.), 268 str.

ISSN 0350-2589

Portal. Godišnjak Hrvatskog restauratorskog zavoda,
(ur.) Višnja Bralić, Ana Azinović Bebek, 4 (2013.), 222 str.,

ISSN 1847-9464

Najnoviji brojevi znanstveno-stručnih časopisa *Godišnjaka zaštite spomenika kulture Hrvatske*, u izdanju Ministarstva kulture, i *Portala*, *Godišnjaka Hrvatskog restauratorskog zavoda*, predstavljani su javnosti 29. travnja 2014. godine.¹ Publi- cirani su u vremenskom razmaku od dva mjeseca, a sadržajno oba časopisa nude veliki broj novih radova. Krećući se unutar relativno široko zadanih okvira, radovi su vrlo raznoliki po svojim temama i koncepcijama. Tiču se šireg područja zaštite kulturne baštine, a pristupa im se s nekoliko pozicija: sagledavaju predmet s čisto teorijskog i povijesnoumjetničkog stajališta, govore o pravnim aspektima zaštite, izvještavaju o recentnim zahvatima i metodama na području konzervacije i restauracije te nude promišljanja i interpretacije autora o svemu navedenom.

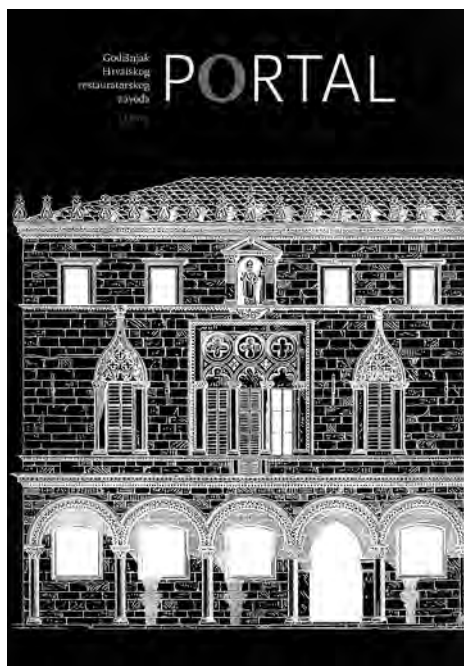
Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske, kako stoji u njegovom opisu, još od 1975. godine objavljuje recenzirane znanstvene i stručne radove iz područja arhitekture i urbanizma, humanističkih znanosti, arheologije i povijesti umjetnosti, koji "prezentiraju povijesnu, teorijsku i pravnu problematiku

konzervatora te donose informacije o recentnim zaštitnim radovima, novim konzervatorsko-restauratorskim metoda- ma i dostignućima te izviješća sa stručnih skupova i savjetovanja".² Ritam izlaženja, sugeriran samim nazivom časopisa, nešto je usporen, budući da se pred nama nalazi broj za 2011. godinu. U njemu je objavljeno petnaest novih članaka, mahom vrijednih znanstvenih doprinosa području zaštite spomenika kulture. Autora je dvadeset i troje, što govori u prilog suradnji stručnjaka različitih profila na pojedinim projektima s namjerom da se iznjedre što kvalitetniji rezultati. Same teme kreću se unutar prvotno zadanih postavki časopisa. Urednici definiraju sadržaj u rasponu od povijesnoumjetničkih tema, izvještaja i interpretacija zaštitnih radova s polja arheologije i nepokretne baštine, preko pravnih pitanja zaštite kulturne baštine, do metodologije u zaštiti spomenika kroz primjere iz teorije, arhitekture i pokretne baštine.

Ovi prilozi prikaz su događanja ili stanja na terenu, ali i ogledalo položaja i uloge konzervatorsko-restauratorske struke u današnjem društvu. U nekim slučajevima vidljive su slabosti u tom djelovanju, kao što su sveprisutno dugotrajno izvođenje radova uvjetovano nedostatnim financijskim sredstvima te nesrazmjerom financijskih sredstava i volje vlasnika

¹ Predstavljanje časopisa održano je u okviru programa skupa "Dijalozi s baštinom". Jednodnevni znanstveno-stručni skup konzervatora, restauratora i ostalih stručnjaka održan je u Rijeci u organizaciji Katedre za istraživanje i zaštitu kulturne baštine Odsjeka za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Rijeci i ICOMOS-a Hrvatske

² <http://hrcak.srce.hr/godisnjak-zastite-spomenika-kulture-hrvatske>

spomenika u odnosu na potrebne zahvate, što za posljedicu ima djelomičnu ili dijelom neprimjerenu izvedbu, kao i ostvarivanje manje ili više uspješnih kompromisa. Istaknula bih ipak dobre primjere, u kojima struka igra aktivnu ulogu u društvenim procesima, poput stvarnog utjecaja na događanja u prostoru kroz prostorne planove ili promišljanja nasljeđa i identiteta grada, koja nude moguća rješenja za njegov daljnji opstanak i razvoj.

Novi brojevi *Godišnjaka* mogu se naći na mrežnim stranicama Ministarstva kulture u digitalnom obliku, što je u današnje vrijeme presudno za brzi pristup informacijama i njihovu razmjenu.

Godišnjak Hrvatskog restauratorskog zavoda, *Portal*, mlađi je sljedbenik *Godišnjaka Ministarstva kulture*. Pokrenut je 2010. godine kao "godišnja znanstveno-stručna publikacija Hrvatskog restauratorskog zavoda posvećena temama iz gotovo svih područja zaštite kulturne baštine".³ Časopis drži

korak sa zadanim godišnjim ritmom izlaženja, pa je upravo predstavljen njegov četvrti svezak. Profil publikacije i ovdje je široko postavljen, što rezultira i širokim spektrom obrađenih tema. Grupirane su u tri jasno odijeljene cjeline: nepokretna, pokretna i arheološka baština. Integralni dio časopisa čini popis kataloških jedinica iz kataloga radova Hrvatskog restauratorskog zavoda u 2012. godini, a zaključen je riječju uspomene na preminule kolege. Tiskano izdanje časopisa prati CD s Katalogom radova Zavoda u protekloj godini, koji omogućuje višestruku brzu pretragu objavljenih podataka. Vjerujem da je ovaj interaktivni katalog koristan i samim djelatnicima i suradnicima Zavoda, a šteta je što nije dostupan čitačima internetske verzije *Portala*, koja se može pronaći na virtualnim stranicama Hrvatskog restauratorskog zavoda.

Novi broj sadrži dvanaest članaka osamnaestero autora. Među autorima najvećim dijelom su zastupljeni djelatnici Hrvatskog restauratorskog zavoda. Objavljeni su novi rezultati istraživanja i

3 <http://www.h-r-z.hr/index.php/djelatnosti/publikacije/asopis-rportal/171-portal-12010>

znanstvena saznanja o baštini na kojoj su izvršeni istražni ili zaštitni radovi. Osobito vrijednim smatram promišljanja o izvedenim radovima i samoj baštini s teorijskog i metodološkog aspekta, razmatranja etičkih pitanja kod procesa restauracije te skretanje pozornosti na kod nas rijetko korištene tehnike u restauratorsko-konzervatorskim zahvatima.

Iako je u odnosu na Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske primjetna uža usmjerenost *Portala* na pitanja iz restauratorsko-konzervatorske struke te je u njemu najviše prostora dano stručnjacima iz restauratorsko-konzervatorske prakse, smatram da bi se profiliranost i specijalnost ovog časopisa mogla još više zaoštriti. Vjerujem da bi za te iste stručnjake i njihov rad od velike koristi bila najnovija saznanja o tehnikama, metodama i dostignućima iz aktualne svjetske prakse. Neposredni uvid u međunarodna iskustva bila bi poticaj za promišljanje, istraživanje, iskušavanje i uvođenje novih pristupa, za pozitivan

razvoj i unapređenje struke, jačanje međusobnih suradnji, kao i na dodire s trenutnim događanjima u ovom području. Dodatnu vrijednost časopisu mogli bi dati osvrti na recentne naslove iz svjetske literature. Također, budući da je časopis namijenjen užoj stručnoj zajednici, on bi mogao biti otvoren kritičkim raspravama o pitanjima restauratorsko-konzervatorske struke koja se, kao što se daje iščitati iz dosad objavljenih tekstova, neprestano otvaraju, kako u teoriji, tako i u praksi.

Umjesto zaključka, istaknula bih da su, iako ovdje nisu poimence spomenuti, brojni autori kroz svoje radove dali vrijedne nove priloge zaštiti kulturne baštine u Hrvatskoj, koji će zasigurno naći put do krajnjih korisnika i biti sa zanimanjem čitani. Eventualne buduće autorske i uredničke intervencije mogu samo doprinijeti kvaliteti pisane riječi i kritičkog mišljenja te, zbog specifičnosti ovih časopisa, njihovim odrazima u stvarnoj zaštiti spomenika na svim razinama. x